

УДК 304.4

«ЖИВИЙ» ТА ДОСТУПНИЙ МУЗЕЙ

Г. Коваль

Музей міста-курорту Трускавця

*«Понад усе на світі – люди шукають людей»**Сергій Мартинюк*

Міжнародна статистика подає дані про те, що в будь-якому суспільстві людей з інвалідністю у середньому 10%, але в Україні ситуація інша, адже триває війна, що має жахливі наслідки. Ми маємо бути свідомі того, що є великий запит на організацію життя суспільства без бар'єрів. Люди з інвалідністю потребують розуміння, розуміння їхньої рівноправності з іншими, розуміння того, що інвалідність – це проблема суспільства, а не окремої людини. Важливим є розуміння того, що люди прагнуть бути залученими в життя. Тому не можна зволікати зі створенням інклюзивних моделей в суспільному житті, адже так ми формуємо важливі шляхи комунікації.

Сучасне українське суспільство потребує безбар'єрності, доступності та модерніших засобів висвітлення інформації у процесі соціалізації маломобільних груп населення і постраждалих від російсько-української війни, зокрема воїнів ЗСУ. Також новітніх форм подачі інформації потребує шкільна аудиторія, для якої традиційний виклад історії, зокрема, стає нецікавим та незатребуваним, оскільки діти на сьогодні «живуть» в інтерактивному світі.

Враховуючи вище згадані причини, Музей міста-курорту Трускавця взяв курс на створення доступного простору для всіх категорій відвідувачів. Ще у 2024 році у музеї облаштовано інклюзивний мультимедійний простір «Зв'язок поколінь: від УПА до ЗСУ», який отримав фінансування в рамках програми Українського культурного фонду «Культура без бар'єрів» та реалізований Відділом культури Трускавецької міської ради.

Інклюзивний простір містить у собі великий мультимедійний стіл з тематичним контентом експозиції «Повстанська криївка», що знаходиться у підвальному приміщенні музею. Мультимедійний стіл адаптовано у залах постійно діючої експозиції I поверху для тих людей, яким важко відвідувати експозицію в підвальному приміщенні. Крім стола, соціально-культурний інклюзивний простір містить у собі сенсорний кіоск з тематичним контентом сучасної російсько-української війни та картотекою загиблих воїнів у цій війні, що проживали на землі Трускавецької Територіальної громади, а також великий телевізійний екран для трансляції тематичних фільмів.

Замовлення в облаштуванні музейного соціально-культурного простору виконала фірма «3dcomlab» (м. Київ) в особі талановитого програміста та дизайнера Михайла Шишкіна. Реалізований проєкт дозволив через імплементацію нового досвіду створити інклюзивні експозиції через залучення аудіовізуальних та мультимедійних засобів, комплексно та сповна розкрити тему національно-визвольної боротьби ОУН та УПА у глибокому підпіллі для маломобільних груп відвідувачів, зокрема воїнів ЗСУ, що регулярно відвідують музейні експозиції, позбавити їх від стереотипів нав'язаних ще імперською ідеологією та слабо висвітленої теми навіть в часи незалежної України. Мультимедійний простір сприятиме поширенню знань з історії українського визвольного руху за волю та незалежність серед широкої аудиторії музейних відвідувачів (включно із молоддю), та звісно, формуванню позитивного іміджу музею як сучасної доступної, через іклюдивність, установи. І що дуже важливо, завдяки роботі цього простору, буде вшановано не тільки загиблих героїв Трускавецької ТГ, що віддали своє життя за мир і спокій у сучасній Україні, але й героїчного минулого. Інтерактивний мультимедійний простір є суспільно-корисним, адже присвячений темі інклюдивності малобільних груп та меморіалізації національно-визвольної боротьби українського народу. Реалізований проєкт «Облаштування інклюдивного простору в Музеї міста-курорту Трускавця «Зв'язок поколінь:

від УПА до ЗСУ»» та відповідно цього даний простір зробить комфортним перебування маломобільних груп людей (воїнів ЗСУ, що проходять лікування у Трускавці, ветеранів війни, малосправних мешканців Трускавецької громади тощо) у музеї через зручне сприйняття інформації шляхом інклюзії. Такий музейний простір допомагає швидше інтегруватися у суспільне життя маломобільним людям, особливо травмованим військовим, де вирішується питання не тільки пандусів, але й створення умов для нових знань та емоцій.

Проте цими мультимедійними предметами зможуть скористатися всі без винятку відвідувачі, які заохочують детальніше пізнати історичні процеси національно-визвольної боротьби ОУН-УПА та дізнатися про загиблих героїв Трускавецької ТГ в сучасній російсько-українській війні.

Якщо розглядати мультимедійні об'єкти в деталях, то стіл містить у собі 12 (дванадцять) інформаційних блоків з історії національно-визвольної боротьби під егідою ОУН та УПА, а саме:

Блок 1. «Витоки національно-визвольної боротьби» - відеофайл в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються фотографії подій того часу з аудіосупроводом (до 5 хв.);

Блок 2. «Провідники національно-визвольного руху» - відеофайл в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються фотографії осіб того часу з аудіосупроводом (5 хв.);

Блок 3. «Територіальна та військова структура УПА» - відеофайл в якому показана карта бойових дій УПА. На карті показати лінію зіткнення та стрілками вказати напрямки бойових дій (5 хв);

Блок 4. «Присяга УПА» - відеофайл в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються фотографії подій того часу з аудіосупроводом (5 хв.)

Блок 5. «Криївки як форма конспірації» - відеофайл в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються фотографії подій того часу з аудіосупроводом (5 хв.);

Блок 6. «Пропагандистська діяльність повстанців» - відеофайл в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються фотографії подій того часу з аудіосупроводом (5 хв);

Блок 7. «Повстанська криївка» - відеоекскурсія тематичною експозицією «Повстанська криївка» від директорки музею з аудіосупроводом (15 хв);

Блок 8. «Роман Різняк – «Макомацький»» - відеофайл, в якому анімований текст повільно рухається по колу та періодично висвітлюються анімовані фотографії із життя героїчного трускавчанина з аудіосупроводом (5 хв);

Блок 9. «Спогади підпільників про крийкове життя» - відеофайл, в якому анімований текст повільно рухається по колу з аудіосупроводом (5 хв);

Блок 10. «Слід в історії України. Підсумки боротьби» - відеофайл, в якому анімований текст повільно рухається по колу з аудіосупроводом (5 хв);

Блок 11. «Історії окремих крийвок Трускавеччини» - фільм про знайдені крийвки на території Трускавецької ТГ, відзнятий за участі музейних працівників (15 хв);

Блок 12. «Підбірка повстанських пісень» - відеофайл, в якому звучать повстанські пісні та послідовно виринають фотографії подій того часу (5 хв).

Мультимедійний стіл «Зв'язок поколінь: від УПА до ЗСУ», історія національно-визвольного руху.

Натомість у сенсорному кіоску відображено дві теми: «Історія російсько-української війни з 2014 року до 2024 року», яка поділена на два періоди: I – від Революції Гідності до Великої війни і II – від повномасштабного вторгнення до ведення бойових дій в 2024 році та «Інформаційний блок про загиблих воїнів Трускавецької ТГ» - картотека загиблих воїнів Трускавецької територіальної громади, яких I – фото воїна та коротка інформація, II - фото, анкетні дані, відзнаки, місце поховання, вшанування.

Беручи до уваги те, що у суспільстві зріс запит на пізнання українцями власної історії, то можна стверджувати, що проєкт «Зв'язок поколінь: від УПА до ЗСУ» сприятиме поширенню знань з історії українського визвольного руху серед музейних відвідувачів та формуванню позитивного іміджу музею як сучасної інклюзивної установи. І що дуже важливо, буде вшановано не тільки загиблих героїв Трускавецької ТГ, що віддали своє життя за мир і спокій в сучасній Україні, але й воїнів героїчного минулого.

Сенсорний кіоск «Зв'язок поколінь: від УПА до ЗСУ», сучасна війна.

Україна, незважаючи на складний воєнний час, прямує до європейської спільноти вільних держав та підтягує свої вимоги щодо безбар'єрності, усуваючи перешкоди, що призводять до порушення прав різних суспільних

груп. Орієнтуючись на передовий світовий досвід, йдемо до того, щоб бар'єрів було щораз менше, а Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору була реалізована у кожному музеї, у кожному місті, у кожному селі, у кожній українській громаді.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Kuryshchuk Mariia. Shukaiuchy rozuminnia ... URL: <https://museum-truskavets.in.ua/wp-admin/post.php?post=2035&action=edit> (дата звернення: 11.09.20205 р.).

2. Oblashtuvannia inkliuzyvnoho prostoru v muzei mista-kurortu Truskavtsia «Zviazok pokolin: vid UPA do ZSU». *Bezbariernit, yednist u muzei*. Truskavets, 2024.

3. Bezbariernist: dlia choho vona potribna? URL: <https://tmr.gov.ua/article/bezbaryernist-dlya-chogo-vona-potribna/> (дата звернення: 11.09.20205 р.).